

Một ngày để nhớ Mẹ

Nguyễn Vi Sơn

Kính thưa quý thân hữu:

Mẹ tôi đã mất, dùng ngôn từ của anh bạn Vũ Văn Hoa, quả là ở tuổi gần 70, tôi cảm thấy mình là một đứa trẻ mồ côi.

Cả một đời bên mẹ, bây giờ mẹ ra đi, tôi như trống vắng ngập hồn. Dĩ nhiên tôi còn vợ hiền, đàn con cháu xum xuê, nhưng tôi chỉ có MỘT người MẸ mà chẳng có gì thay thế được. Cuộc đời giờ đây như một cuộc hành trình đơn độc ở một sa mạc khô cằn chỉ tìm thấy nguồn nước ngày xuôi tay ra đi về sum họp với mẹ thân yêu.

Mẹ tôi, bà Nguyễn Văn Thái nhũ danh Maria Nguyễn Thị Lan sinh năm 1920, mặc dầu khai sinh, khi về thành ghi là 1922, mất lúc 3 giờ chiều ngày thứ bảy 22 tháng 06 năm 2013 tại Oklahoma City, tiểu bang Oklahoma..

Phải vậy, đây là lần đầu tiên tôi thật sự xa mẹ rồi. Cả đời tôi, bà luôn hiện diện. Mà cả đời bà là thương khó, nhọc nhằn vì nỗi cô đơn do tình phụ.

Lúc tôi 10 tuổi, thì cha tôi bắt đầu ra khỏi cuộc đời của mẹ tôi và cũng có rất ít quan hệ với hai anh em chúng tôi. Và cuộc đời chúng tôi thay đổi hẳn. Từ đó nghèo khó đã trở thành thực tế của đời sống với những cái nhọc nhằn thương khó của nó. Mẹ tôi quyết định cho tôi tiếp tục học Jean Jacques Rousseau mặc dầu lúc đó trường học đã bắt đầu thu nhận học phí. Với thu nhập ít ỏi, đó là một gánh nặng lớn lao cho mẹ tôi. Tôi nhớ, một lần để tiền học trên túi áo trên có gài kim băng, trên đường đi bộ từ nhà gần chợ Vườn Chuối đến trường, một thằng gian manh dụ dỗ tôi nói là để nó giúp tôi bắt một con chim trong bụi. Nó mở được kim băng và lấy trộm số tiền học. Hôm đó về nhà, tôi bị mẹ cho một trận đòn chí tử cả tuần sau các chỗ tím vì phất trần vẫn còn đau.

Mẹ tôi là người nóng tính, nhưng trong đáy lòng có một niềm thương vô cùng đối với con cái. Đường như bà sinh ra đời để chịu khổ đau và hy sinh. Bà là người mà trời không cho được may mắn. Ở tuổi mới ngoài 20, bà đã phải đi ra mỏ than Hòn Gai làm phu mỏ. Trước đó bà đã làm thứ thiếp một anh chàng Tàu và có một người con gái đặt tên là Loan. Khi gặp bố tôi thì bị ngay tiếng xét ái tình, bà bỏ cái anh Tàu đó để lấy bố tôi. Một ngày anh Tàu đến đòi con.

...Và từ đó cánh cửa quá khứ trong cuộc đời son trẻ vĩnh viễn khép lại. Mẹ tôi không bao giờ thổ lộ về đoạn đời này của bà. Nó như một bí mật được chôn sâu vào huyết sâu dĩ vãng. Một tuần, trước khi chết bất chợt, trong một bữa ăn trưa mà tôi thường mời bố tôi hàng tuần ở một nhà hàng thịt bò ở Amarillo, bố tôi đã kể lại cho tôi nghe những chi tiết đã được giấu kín trong cuộc đời mẹ tôi.

Ở đây, tôi chỉ nói một đôi dòng về cha tôi vì ông ít hiện diện trong đời tôi. Một điều hiển nhiên là lúc bé ông rất ghét tôi, thường đánh đập tôi nặng nề mặc dầu tôi có thể tự coi mình đã là một đứa trẻ rất ngoan và học giỏi. Có một lần, trước khi ông ra đi, trong khi đánh tôi, ông chửi tôi là một thằng con hoang. Có người đã nói với tôi, ông vẫn nghi tôi là con một anh chàng Nhật bản làm ở mỏ than Hòn Gai. Một điều tôi không bao giờ tin, vì thời điểm giữa khi cha tôi lấy mẹ tôi và khi tôi ra chào đời. Hơn nữa mẹ tôi đã chứng tỏ cả một đời chung thủy với cha tôi. Sau khi ông ra đi, bà không bao giờ giao du với một người đàn ông nào khác. Khi bố tôi còn ở nhà, ông rất ruồng bỏ tôi, khiến ông luật sư người Pháp André d'Argence mới xin tôi về nuôi. Ông d'Argence không có vợ, trước khi về Pháp, ông có đề nghị mang mẹ tôi và tôi theo, nhưng mẹ tôi đã dứt khoát từ chối.

Hồi mẹ tôi còn trẻ, mẹ tôi là một người có nhan sắc nên đã có nhiều người theo. Tôi nhớ, hồi ở Hà Nội, tôi hay theo mẹ tới một tiệm thực phẩm có lẽ tên là Alimentation Thái Thạch (tôi có thể nhớ nhầm). Ông chủ người Tàu mà tôi nghe có người gọi là ông "My Thô" có vẻ thích mẹ tôi lắm, nên thường theo đuổi tán tỉnh mẹ tôi, nhưng mẹ tôi luôn làm mặt nghiêm.

Mẹ tôi là người có nhiều sở thích thủ công. Đường thêu của bà thật là tuyệt. Bà cũng may áo dài rất đẹp. Hồi trẻ, hầu hết các áo dài bà mặc đều do bà tự may. Vì vậy, sau khi bố tôi bỏ đi, bà đã có một sạp bán quần áo lót đàn bà ở chợ Vườn Chuối. Nhờ vậy, để phụ bà, tôi cũng đã xử dụng được máy may Singer đạp bằng chân từ khi rất bé. Cái khổ của tôi khi mang cái tay nải quần áo ra chợ cho mẹ, thường bị một cô gái mà sau này tôi biết rất thích tôi, ở gần nhà chọc ghẹo bằng cách cứ đề nghị mang phụ giúp cái tay nải làm tôi làm tôi xấu hổ, muốn độn thổ luôn.

...Như vậy hai anh em tôi lớn lên luôn có mẹ bên cạnh. Cảnh nhà thật cơ hàn, bữa đói, bữa no, nhưng cũng có biết bao niềm vui. Mẹ tôi ít học, bà lớn lên ở nhà quê, bố mẹ cũng nghèo nên không có dịp học quá tiểu học. Nhưng bà rất thông minh và có một trí nhớ thật phi thường. Bà thuộc nằm lòng chuyện Kiều, có thể ngâm từ câu đầu đến câu chót. Những buổi tối, khi bán hàng trong ngày khá, bà thường ngồi bên ngọn đèn dầu lạc le lói để kể cho tôi nghe (em gái tôi không chú tâm đến chuyện cổ tích lắm) những truyện như Tam Quốc Chí, Đường Tam Tạng Thịnh Kinh, Tống Dịch Thanh, Hán Sở Tranh Hùng, Tiết Đình Sơn, Tiết Đình Quý; Đồng Trác Hỷ Điều Thuyền, Lưu Bình, Dương Lễ, Trần Minh Khó Chuối, v. v... (Tôi đã nhắc về chuyện này trong bài khảo luận về Children's Stories mà tôi đã đọc ở trường đại học Oklahoma University cách đây gần 30 năm).

Và hơn nữa, bà thường kể cho tôi nghe về những nẻo đường đất nước. Từ Bắc Giang nơi sinh quán của tôi, cũng là nơi bà gặp bố tôi, khi ông theo Việt Nam Quốc Dân Đảng kháng chiến chống Pháp, tới Việt Trì, Móng Cái, Lào Kay, Yên Bái, Đồng Đăng, Kỳ Lừa... Và những dòng sông Việt đẹp như tranh thủy mặc như Sông Lô, Sông Đáy với Sông Hồng. Bà thường nói tới Sông Thương Nước Chảy đôi dòng. Và với đôi mắt buồn xa vắng, bà thường tâm tình là bà không thể như Sông Thương vì trong tâm chỉ có một dòng tâm tình cả đời dành cho bố tôi. Sơn Tây là một địa danh bà rất thích nên đã làm nhiều bài thơ đề ca ngợi. Quả thật mẹ tôi có một hồn thơ đầy rung động. Bà làm thơ đủ thể loại và đúng niêm, đúng luật chứ không phải như thơ anh chàng Vi Sơn chẳng ra làm sao, không niêm, không luật. Sau khi bà mất, tôi tìm được ở

nhà Dưỡng Lão Windsor Hill ở Oklahoma City, một tập thơ dày viết trên giấy màu vàng có kẻ hàng. Có dịp tôi sẽ chia sẻ với bạn một số bài thơ này.

...Và đời bà là như vậy. Cả một đời đau khổ vì tình phụ, mà vẫn chỉ yêu có một người là bố tôi. Từ khi tôi 16 tuổi, tôi đã giúp bà lần lần nghỉ làm hẳn. Từ tuổi đó, tôi đã làm việc để lo săn sóc bà cho tới lúc cuối đời. Tôi bắt đầu đi kèm trẻ tại tư gia những gia đình giàu có mà bắt đầu bằng gia đình ông Võ Quý Hy, nguyên Đồng Lý Văn Phòng Bộ Nội Vụ thời đó. Tôi kèm ba con nhỏ nhất của ông là Võ Quý Hải (con gái), Võ Quý Hoạt và Võ Quý Hân. Hai con lớn của ông sau này thành tài là Dược sĩ Võ Quý Hoan và Bác sĩ Võ Quý Hiệp, đều lớn tuổi hơn tôi. Tất cả đều đã sang Mỹ, nhưng tôi mất liên lạc. Tôi có khiếu về dạy học, nên sau này khi còn đi học y-khoa, tôi đã thành giáo sư Anh Văn ở các trường trung học Tân Văn, Tân Việt, nơi tôi có duyên là thầy dạy Anh văn của anh Trần Việt Hải và cô Vân Khanh Đăng Mỹ Xuân. Tôi cũng một thời làm báo với cụ Phạm Duy Nhượng, một người tôi rất thân, bào huynh của cố nhạc sĩ Phạm Duy.

Phải mất 09 năm sau khi sang Mỹ, tôi mới đưa được mẹ tôi, em gái tôi, Tuyết Nhung và con gái cô ấy là Minh Tâm sang Mỹ. Từ đó, tuy không ở chung nhà vì mẹ tôi thích tự do, nên tôi đã mua nhà riêng cho mẹ ở Amarillo và sau đó ở Oklahoma City, chúng tôi luôn có nhau trong đời. Dầu bận như thế nào tôi luôn dành xếp thời giờ để hàng tháng lái xe về thăm mẹ ở OKC từ Amarillo, Texas nơi tôi cư ngụ.

Căn nhà ở Oklahoma City khá lớn (3000 sq feet), mẹ tôi rất thích, nhưng một ngày cách đây 5 năm, bà té bị gãy xương đùi, sau đó phải vào viện dưỡng lão. Căn nhà bỏ trống nhiều năm, mong ngày mẹ tôi trở lại. Nhưng ngày đó không bao giờ tới, nên cách đây 06 tháng được cho thuê.

Cách đây hơn ba tuần, mẹ tôi bỗng ngất xỉu trong buồng tắm ở nursing home. Đưa đi bệnh viện Saint Anthony ở OKC thì X-ray phổi và thử nghiệm cũng như suy nghĩ của tôi đều kết luận là bà bị pulmonary embolism. Nhưng may thay bà không chết như thường xảy ra trong trường hợp này. Bà được xuất viện. Để thăm mẹ cứ hai ngày sau khi làm phòng mạch xong, thường là 10 giờ tối, tôi lái xe ban đêm về Oklahoma City, ngủ được độ 4 tiếng ở hotel, vào thăm mẹ, rồi lại lái xe về Amarillo để làm phòng mạch bây giờ khoảng 10 giờ một ngày. Xin tạ Ơn Thượng Đế cho tôi khi gần 70 tuổi còn đủ sức khỏe để làm việc này.

Cái khổ tâm khi đi thăm mẹ không phải là lái xe đi về 8 giờ đồng hồ mỗi lần, mà kiếm được một phòng hotel ở OKC. Lúc này OKC có nhiều Conventions, Sport events và nhất là người không nhà sau trận tornado ở Moore. Nên tất cả phòng hotel thường đều có người mượn. Có lần tôi đã làm reservation phòng ở Marriott. Khi tới nơi lúc 3 giờ sáng, thì hotel nói nó nghĩ tôi sẽ không tới nên đã để phòng cho người khác. Nó xin lỗi và dành cho tôi một phòng khác ở hotel cùng công ty ở cách đó hơn 10 miles. Để tạ lỗi nó không tính tiền, nhưng lái xe đi tìm hotel lúc quá 3 giờ sáng, không thích thú chút nào, nhất là bị lạc vì tôi quá không đọc được tên đường mà hôm đó cái GPS lại trục trặc.

Mẹ tôi, sau khi xuất viện, hãy còn bán hôn mê (semi comatose), nhưng tất cả các vital signs của bà đều ổn định. Không có bằng cứ nào bà bị tai biến động mạch não. PO2 của bà khoảng 95 tới 97. Tôi hy vọng bà có thể cầm cự được thêm vài tháng nữa dầu họ có khám phá ra bà bị advanced stomach cancer (ung thư dạ dày).

Để giải quyết vấn đề chỗ ở khi đi thăm mẹ ở OKC, tôi quyết định mua một Motor home.

Tim được qua Internet một motor home vừa ý ở Las Cruces, New Mexico cách El Paso TX khoảng 18 miles. Đêm ngày 22 tháng 06, 2013 tôi đi cùng Lucie lái xe 7 giờ ½ đồng hồ đi Las Cruces.

Xế trưa hôm sau, khi xong giấy tờ và đi ăn trưa về, vừa lái xe motor home ra khỏi dealer thì con gái Angela gọi điện thoại loan báo mẹ tôi đã mất. Tôi quá bận để xử dụng cái xe này đi du lịch. Hơn nữa mẹ chết, lòng buồn trông vắng chẳng lòng dạ nào mà đi chơi. Xe này chắc sẽ không dùng trong vài năm tới. Tuy nhiên, tôi sẽ giữ nó như là kỷ niệm, chứng tích của ngày mẹ tôi ra đi.

Mẹ tôi được chôn cất xong trưa ngày thứ ba 25 tháng 06 năm 2013. Niềm an ủi lớn lao là chú Cường, người chú đáng kính đã tích cực giúp đỡ trong mọi khía cạnh lễ nghi của tang lễ. Ông chú khác của tôi, anh của chú Cường, ông Nguyễn đình Ngọc, người cùng bố tôi theo Việt Quốc vào bưng kháng Pháp, sau đó lưu lạc 40 năm bên Tàu, đã từ Kansas về tham dự đám tang mẹ tôi cùng với 2 con trai của ông và vợ con của các người con trai này. Và còn nhiều thân nhân khác nữa mà có người gần 30 năm tôi không gặp.

Tang lễ của mẹ tôi do nhà thờ Mercer Adams ở OKC phụ trách. Tuy có thể đắt hơn nơi khác, nhưng công việc làm của họ thì thật là toàn hảo. Đứng đắn, trịnh trọng, chi tiết và chính xác. Và trên hết có sự đồng cảm và kính trọng cao độ với tang gia.

Nơi mẹ tôi được chôn cất là nghĩa trang Công Giáo Resurrection ở thành phố Oklahoma City. Tôi đã nhất định thực hiện tất cả những ước nguyện của mẹ. Mộ bà nằm dưới bóng một cây già và ngay gần cổng ra vào của nhà Nguyễn chính của nghĩa trang.

Tang lễ do cha chánh xứ Nguyễn Văn Thành chủ lễ ở nhà thờ chánh toà của OKC với sự phụ lễ của thầy phó tế Ninh Cao Sáng và ban hậu sự của giáo xứ cũng như ca đoàn Việt Nam của nhà thờ. Trang trọng, để mở đường cho mẹ tôi về Nước Chúa.

Thưa Mẹ của con: Một buổi chiều Mẹ đã vĩnh viễn ra đi. Lúc lâm chung con không được ở bên Mẹ. Nhưng Mẹ biết cả đời con, Mẹ luôn ở trong trái tim con. Mẹ ra đi, nửa hồn con đã chết, chỉ mong ngày con về, gặp lại Mẹ ở cõi xa. Trời từ đây dù là nắng hay mưa, nỗi nhớ nhung và sầu này ở mãi. Con nhớ công ơn Mẹ đã cho con nguồn sống, nuôi nấng con và cho con được trở nên người.

Bài thơ Mẹ viết cho con, con không cần giấy mực, những lời thơ đã được khắc sâu lại trái tim này. Dù một ngày tim có ngưng, nhưng lời thơ không bao giờ mất.

Nơi an nghỉ cuối cùng

Mẹ ơi, một ngày Mẹ đi sao như con chẳng còn gì.

Mẹ hãy an nghỉ nơi không còn sầu muộn với lo âu. Chôn yên bình, con biết Mẹ mãi nhớ đến con. Con thương Mẹ.

Nguyễn vi Sơn,
Con của Mẹ